

գրութիւն խնդրելով հանդիսականներէ, որ նստաւորութեան տեղը չունենան, ասեց. «այս ոչ իմ տունն է, և ոչ հողաբարձներնը, այլ ձերն է. աշխատեցէք մեծացնել և յարմարեցնել, որպէս զի ինքներդ կանգնած չը մնաք». և «տրակապ» ասելով շքեղ տրակապով խնամարարութիւն արտառ արձակեց ժողովուրդին:

Բանոր

ՆՅՌՖԻՆ ԱՌԻԲՆԻ

«Новое Время» հարցում է, որ սիրենց Ալէքսանդր Օլէկովսկիին իր անձնական միջոցներով հիննել է Պետերբուրգում մի բժշկանոց, որի կառավարութիւնը յանձնել է պալատական բժիշկ Արտզերկովսկին: Այդ բժշկանոցը յատկապէս նպատակ պիտի ունենայ բժշկել կատաղած չներկից կծկած մարդկանց, պատուաստելով նրանց վրա կատաղութեան թոյնը փարբիլ երեկի գիտական Պատտօրի մեթոտաբով: Այդ մեթոտը բժշկապետ Արտզերկովսկի ուսումնասիրած է երկար ժամանակ փարբուրում, իրան ս. Պատտօրի առաջնորդութեամբ:

Ասում են որ կովկասի կառավարչապետ իշխան Գոմուլով-Կորսակով մինչև մարտի 20 թիֆլիս կը ժամանէ:

Մեր մի թղթակից տեսակցութիւն ունենալով էրզրումի առաջնորդական փոխանորդ Ա. ծ. վարդ. Սահրոյանցի հետ, որ մի ժամանակ առաջնորդի պաշտօնակատար է եղել Ալեքսան, այդ վարդապետը հարցաւ մեր թղթակցին նոյն վիճակի մէջ գտնված բազմաթիւ հայ մանկավանդներին մասին տեղեկութիւններ: Գեր. հայը յիշեց հեռեկան գիւղերի անուններ, որոնք ցոյց են տալիս իրանց հայկական ծագումը, զորք են. Ալյէմար, Էմբէն, Հանուտ, Դարասանց, Տղանց, Փշաձոր, Քարձոր, Նէնուտ, Ջիրակինց, Մացանց, Քան, Նոր-Յիւր, Վարինջոց, Մագարակ, Վերին-Կիսկիմ և Ներքին-Կիսկիմ: Այդ բոլոր գիւղերի բնակիչները մանկավանդներ են, բացառութեամբ մի քանի նրանց մէջ ապրող հայ-լուսաւորականներին: Հայ-մանկավանդներն շատերն ոչ միայն պահպանել են հայկական ազգայնություն, այլ նրանք կատարում են մի քանի քրիստոնէական ուխտագնացութիւններ և նրանց մէջ պատահում են ծեր կանայք և այլ մարդիկ, պապեր ու տատեր, որոնք դուռ ևս պահպանել են լուսաւորչական դաստիարակներ: Այդ երևոյթը ամենալուր ապացոյց է, որ այդ հայերը հարկւր տարի չը կայ, որ մանկավանդներ են դարձել մի որ և է բանի ազդեցութեան տակ: Պատահել են դէպքեր, որ հայ-մանկավանդները զիմեղով Սահրոյանց վարդապետին, ինքզին ևս ուղարկել մի բանամայ, որ հարգուի իրանց ծերունի պապին կամ տատին:

«Kaenit» լրագիրը հարցում է, որ Նորիկ ընկերութեան գործերը կառավարել ս. Տերտուզ մտադրել է գործարանին կցված ուսումնասիրանում կիրթակցա դաստիարակութիւններ հիմնել արձեւասւորների և բանուորների համար:

ԷՊՄԻԱՍՆԻՑ հարցում են «Վեդուրն», որ յունիսի 15-ին, վաղը ասիտի օրը, վեհախա կաթողիկոսը պիտի կատարէ մեծօծօքներ հանդէսը:

Փետրվարի 28-ին, ուրբաթ օր, կայացաւ թիֆլիսի ջրանցքի շինութեան ինժեր ջնոութեանը նախկին կովկասեան Տեխնիկական ընկերութեան վերջին նիստը: Ժողովը զբաղմունքների զլիսատր առարկան ս. Կոնստանտին զեկուցումն էր, որ վերաբերվում էր ջրանցքի խողովակի, ջրարանի, կան մեքենաների և ջրանցքի ցանցի մանրամասնութիւններին: Զեկուցանողը ներկայացրեց և ջրանցքի նախագծի նկարները: Զեկուցումը համարեա ոչինչ ընդդիմախօսութիւն չը յարուցեց և ժողովը վերջում նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց ջրանցքի շինութեան վերաբերութեամբ սուսած տեղեկութիւնների համար:

ԲԱՅՈՒՆԻՑ մեզ գրում են «Փետրվարի 25-ին, երեկոյան 6 ժամին, յանկարծ լուսաւորեցաւ Ալ. քաղաքի մթնոլորտը, ճաթված շոգեկաթնային առաջագած հրկիւն լուսով: Մի ժամկայ ընթացքում գործարանի տիւրք, ս. Ուսիայի կանցնող 7—8 հազար ռուբլու վնաս հասաւ: Հրդեհը հանգցնելուց յետոյ, հանդիսականներն առջև պատկերացում մի այսօր կեղեկան, որ այսօր երկրպետ, ժամի 7½-ին Վիզաւտեանական ընկերութեան դահլիճում ս. Լէրիսէ կը կարգայ մի զեկուցում չերամտականութեան մասին: Ժողովին կարող են ներկայ գտնվել և մասնաւոր անձինք:

լուց յետոյ, հանդիսականներն առջև պատկերացում մի հոգեմաշ անտարան, մի այսօր կեղեկան, որ այսօր երկրպետ, ժամի 7½-ին Վիզաւտեանական ընկերութեան դահլիճում ս. Լէրիսէ կը կարգայ մի զեկուցում չերամտականութեան մասին: Ժողովին կարող են ներկայ գտնվել և մասնաւոր անձինք:

Մարտի 3-ին տիլիս Տիման օվա, հուլիսաւոր պիւնիտուեհն, տուեց Թիֆլիսի կրոնօղում իր առաջին կոնցէրտը, որ մեծ աջողութեան ունեցաւ: Նրա խալի մասին կը խօսենք նրա երկրորդ և վերջին կոնցէրտից յետոյ, որ տիլիսը տալու է շաբաթի օր, մարտի 8-ին:

Ամսի 4-ին, երեքշաբթի օր, Թիֆլիսի ժողովարանի դահլիճում, յօղուտ նորերումս վախճանված մատարան Մէլէզի ընտանիքի կայացաւ կոնցէրտ, մասնակցութեամբ ս. Վալենտինայի, ս. Կարնուժի, Տիւրուպի, Կիւնայի, Ալէքսէյ-Միսիսիի և այլոց: Դահլիճին մէջ դատարկ տեղեր շատ կային և փաստաբաններից ու դատարաններում ծառայողներից համարեա ոչ ոք չը կար: Բայց ասում էին, որ համարեա բոլոր տոմսակները ծախված են, բայց շատերը չեն եկել: Կոնցէրտը բաւական անաչղոյ անցաւ:

Վարդ, ուրբաթ օր, մարտի 7-ին, Թիֆլիսի ժողովարանում կը կայանայ կոնցէրտ յօղուտ նորերումս հաստատված «Ռուսեցուհիներն օգնութեան» ընկերութեան: Կոնցէրտի պրոգրաման խոստանում է շատ հետաքրքիր լինել:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Լոնդոնից հարցում են, որ Պարնէլը համաձայնել է մինչև ապրիլի մէկը ոչինչ հարցազնուցումն չանել կառավարութեանը, որովհետեւ Վրացացի խոստանքը է մինչև այդ օրը ներկայացնել պայտային իրանդական հարցի օրինագիծը: Սակայն Պարնէլը մարտի 5-ի համար է պատրաստվում: Մարտի 5-ը իրանդիայի համար նշանակու է իրան Ժողով կայմել, և կրկին անգամ յայտնել իրանդիայի համար իր ունեցած ձգտումները:

— Սերբիայի և Բուլղարիայի վերջնական լաղադուեան դաշնադրը հաստատվելու առիթով, Սօֆիայի մայր եկեղեցում մաղթանք կատարվեցաւ: Ինչպան Ալէքսանդր յայտնեց ժողովուրդին իր շնորհակալութիւնը նրանց արած զոհաբերութիւնների համար:

— Ռուս լրագիրները կարծում են, որ ուստաց կառավարութիւնը կը շարունակի պնդել իր առաջարկութեան վրա, և իր համաձայնութիւնը կը ստանայ թուրքա-բուլղարական ինքրիկ միակցի այն պայմանով, որ կամ պահպանել նախկին statu quo ante, կամ ընդունել Սան-Ստեփանայի դաշնագիրը:

— «Politische Correspondenz» լրագրին գրում են, որ Ալբանիայում թագաւորում է այժմ մեծ յուզումնուք Զերնօօրիայի դէմ: Տաճկաց զորքերը, որոնք գտնվում են Սկադրում, ստացան Պօլից մեծ պաշար: Զերնօօրիան ևս պատրաստութիւններ է տեսնում և ուղարկում սահմանի մօտ գէնքեր: Ալբանացիք այդ բոլորի մէջ տեսնում են Տաճկաստանի և Զերնօօրիայի մէջ պատերազմի անկասկածելի նշանները:

— «Neues Wiener Tageblatt»-ը խօսքով օրերումս ուստաց դեպքան ս. Նելիօլ երկար խորհրդակցութիւն ունեցաւ մեծ—Էդլիքի հետ, որի ժամանակ մի քանի յերանայի զիմադրութիւններ արաւ տաճկա-բուլղարական դաշնադրի դէմ, զլիսաւորապէս ինչպան Ալէքսանդրի անձնաւորութեան մասին: Մեծ—Էդլիքը հետադրեց ինչպան Ալէքսանդրին չը գալ Կ. Պօլիս, մինչև որ չը հրատարակվի Սուլթանի իրազէն, որով ինչպանը պաշտօնապէս պիտի նշանակվի Արևելեան Բազմախալի զինեղալ—Նահանգապետ: Տաճկաց կառավարչական շրջանակներում խօսում են, որ Տաճկաստանը չի կտարալ Բազմախալի ցանկութիւնները բուլղարական ինժեր վերաբերեալ, բայց սուստեամբ այն կէտի, որը վերաբերում է Բուլղարիայի պար-

տակորեցուցիչ օգնութեան Տաճկաստանին պատերազմի դէպքերում:

— Փետրվարի 14-ին (26-ին) Պերպլիսկանում փառաւոր կերպով տոնուեցաւ երկեկի գիտնական Ֆրանսուա Աբագոի ծննդեան հարիւրամակը:

— Նիւ-Եօրլի լրագիրները հարցում են, որ նորերումս հասել է Պանամա Դերեկանոյ Լիսեպ ջրանցքի շինութեան գործերին նայելու համար: Գիտ. ևս վերջացած են միայն տեխնիկական աշխատանքները, որոնց համար ծախված է 200 միլիոն ֆրանկ:

— Աւստրիայում զինուորագրութեան մասին վերջին օրէնքը մեծ դժգոհութիւն է յարուցել ժողովրդեան բոլոր դասակարգերի մէջ: Մինչև այժմ զինուորական ծառայութիւնը տեղում էր մինչև 32 տարեկան հասակը, իսկ այժմ պետութեան սահմաններից դուրս, պատերազմների համար, ստորագրութեան զրօշակի տակ մտնելու զինուորական ծառայութեան ընդունակներին մինչև 40 տարեկան հասակը: Այդպիսի օրէնքը Եւրոպայում ոչ մի տեղ չը կայ, և այդ պատճառով թէ՛ աւստրիական և թէ՛ ունգարական լրագիրները միտան խօսում են այդ տարրինակ նորութեան դէմ: Մինիստր կոմս Վելլիզերսհեյմ կարծում է, որ այդ նոր օրէնքը միջոց կը տայ Աւստրիային հարկաւոր դէպքում դուրս բերելու 5 միլիոն զինուոր: Վիենայի լրագիրները շատերը միանարի երեկակայութեան այդ արտադրութիւնը «հրեշտակ» են համարում: Յիշելով որ այդ նոր օրէնքը ամենալատ աղքեցութեան կուռնեայ ժողովրդի անտեսական և սոցիալական կեանքի վրա, լրագրութիւնը դարձնւ է յայտնում, թէ կառավարութիւնը ինչպէս պիտի ձեռք բերէ այդ բոլորի համար փող ժողովրդի ներկայ աղքատութեան ժամանակ: Ժողովուրդը յայտ ունի, որ ընդհանուր չի ընդունի այդ նոր օրինագիծը:

— Կ. Պօլիս լրագիրները ստացել են Գաբրիելից հետեկալ հեռագիրը: «Այլ լսելով թէ Զարանձակի հայ հասարակութեան մէկ մեծ մասը հարկաւոր իր մտնել ֆարբերել հայ-կաթօլիկ առաջնորդի իրաւասութեան ներքեւ: Պատրիարքարանն արդեւ տեղեկութիւն ունի այս կրօնախորհրդի մասին, հարցնում են Կ. Պօլիսի հայոց լրագիրները, և ինչ անօրինակութիւն ըրած է.—հետաքրքիր ենք իմանալ: Որչտի գիտենք, Զարանձակի ազգայինը բաւական ժամանակ է նեղ անդունդ թողված են բոլորովին և կարծեմ թէ՛ առաջնորդ չունենին:—»

ՄՇԱԿԻ ՀԵՈՍԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՍՏՈՒՅՍՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱՎՈՒԹԻՆԻՑ

ՊԵՏԵՐՆՍԻՆԻՐԳ 4 մարտի: Հրատարակված են օրէնքներ եւրոպական Ռուսաստանում եղելուրաւոր կեղեկանիների և ոչխարների տեղակալութեան վերաբերութեամբ, իսկ այս օրէնքների գործադրութեան և մասնաւոր բացառութիւնների մա-

տակորեցուցիչ օգնութեան Տաճկաստանին պատերազմի դէպքերում:

— Փետրվարի 14-ին (26-ին) Պերպլիսկանում փառաւոր կերպով տոնուեցաւ երկեկի գիտնական Ֆրանսուա Աբագոի ծննդեան հարիւրամակը:

— Նիւ-Եօրլի լրագիրները հարցում են, որ նորերումս հասել է Պանամա Դերեկանոյ Լիսեպ ջրանցքի շինութեան գործերին նայելու համար: Գիտ. ևս վերջացած են միայն տեխնիկական աշխատանքները, որոնց համար ծախված է 200 միլիոն ֆրանկ:

— Աւստրիայում զինուորագրութեան մասին վերջին օրէնքը մեծ դժգոհութիւն է յարուցել ժողովրդեան բոլոր դասակարգերի մէջ: Մինչև այժմ զինուորական ծառայութիւնը տեղում էր մինչև 32 տարեկան հասակը, իսկ այժմ պետութեան սահմաններից դուրս, պատերազմների համար, ստորագրութեան զրօշակի տակ մտնելու զինուորական ծառայութեան ընդունակներին մինչև 40 տարեկան հասակը: Այդպիսի օրէնքը Եւրոպայում ոչ մի տեղ չը կայ, և այդ պատճառով թէ՛ աւստրիական և թէ՛ ունգարական լրագիրները միտան խօսում են այդ տարրինակ նորութեան դէմ: Մինիստր կոմս Վելլիզերսհեյմ կարծում է, որ այդ նոր օրէնքը միջոց կը տայ Աւստրիային հարկաւոր դէպքում դուրս բերելու 5 միլիոն զինուոր: Վիենայի լրագիրները շատերը միանարի երեկակայութեան այդ արտադրութիւնը «հրեշտակ» են համարում: Յիշելով որ այդ նոր օրէնքը ամենալատ աղքեցութեան կուռնեայ ժողովրդի անտեսական և սոցիալական կեանքի վրա, լրագրութիւնը դարձնւ է յայտնում, թէ կառավարութիւնը ինչպէս պիտի ձեռք բերէ այդ բոլորի համար փող ժողովրդի ներկայ աղքատութեան ժամանակ: Ժողովուրդը յայտ ունի, որ ընդհանուր չի ընդունի այդ նոր օրինագիծը:

— Կ. Պօլիս լրագիրները ստացել են Գաբրիելից հետեկալ հեռագիրը: «Այլ լսելով թէ Զարանձակի հայ հասարակութեան մէկ մեծ մասը հարկաւոր իր մտնել ֆարբերել հայ-կաթօլիկ առաջնորդի իրաւասութեան ներքեւ: Պատրիարքարանն արդեւ տեղեկութիւն ունի այս կրօնախորհրդի մասին, հարցնում են Կ. Պօլիսի հայոց լրագիրները, և ինչ անօրինակութիւն ըրած է.—հետաքրքիր ենք իմանալ: Որչտի գիտենք, Զարանձակի ազգայինը բաւական ժամանակ է նեղ անդունդ թողված են բոլորովին և կարծեմ թէ՛ առաջնորդ չունենին:—»

ՄՇԱԿԻ ՀԵՈՍԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՍՏՈՒՅՍՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱՎՈՒԹԻՆԻՑ

ՊԵՏԵՐՆՍԻՆԻՐԳ 4 մարտի: Հրատարակված են օրէնքներ եւրոպական Ռուսաստանում եղելուրաւոր կեղեկանիների և ոչխարների տեղակալութեան վերաբերութեամբ, իսկ այս օրէնքների գործադրութեան և մասնաւոր բացառութիւնների մա-

